

"Abbasi İhtilali Modern Dönem Batı Literatürü"

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölüm Seminerleri kapsamında Dr. Öznur Özdemir tarafından verilen "Abbasi İhtilali Modern Dönem Batı Literatürü" konulu seminer gerçekleştirildi. Seminer, fakültenin YouTube kanalından da canlı olarak yayınlandı.

REDDİYE NİTELİĞİNDE ESERLER

Seminerin takdimini gerçekleştiren Arş. Gör. Sümeyye Yaman, özgeçmiş hakkında bilgi verdikten sonra sözü Dr. Öznur Özdemir'e bıraktı. Konuşmasına Abbasi İhtilali çalışmaya nasıl karar verdiğini anlatarak başlayan Dr. Özdemir, TÜBİTAK bursu ile gittiği İngiltere'de tezi için yeterli materyal toplama fırsatı bulduğunu ifade etti. Abbasi İhtilali'nin İslam tarihindeki önemine dikkat çeken Dr. Özdemir, Batı'da bu konunun Müslümanların iç hesaplaşması olarak görüldüğünü belirtti. Batı'da bu konunun 1900'lü yıllarda başladığını aktardı ve bu konuyu ilk defa çalışan iki araştırmacıyı örnek olarak sundu: Van Vloten ve Wellhausen.

Tarihsel gerçekliğin, tarihinin zihindekilerden kırılarak yansıyanlardan oluştuğunu ifade eden Dr. Özdemir, Van Vloten'in Abbasi İhtilali konusunu barbarik tarzda yansıttığına dikkat çekti. 1950'li yıllara kadar bu anlayışın sürdüğünü ve bu sebeple de Müslümanların reddiye niteliğinde eserler yazdığını da ifade etti.

TAM TERSİNİ İDDİA ETMİŞTİR

Yapılan araştırmaların konularına da değinen Dr. Özdemir, ilk olarak Abbasi İhtilali'nin kim tarafından ve neden yapıldığı üzerinde durulduğunu belirtti. "1930'lu yıllara kadar Van Vloten ve Wellhausen'in öne sürdüğü ihtilalin Arap olmayanlar tarafından gerçekleştiği görüşü yankı uyandırmışken, 1930'lardan sonra Daniel Dennet bu-

nun tam tersini iddia etmiştir." Diyen Özdemir, Dennet'ten sonra birçok yazarın aynı görüşü savunduğunu ifade etti ve Batı'da bu konudaki düşünceleri asıl değiştiren olayın Abbasi soyunun fazileti, Abbasilerin etkisi ve Abbasi İhtilali'nin nasıl gerçekleştiği gibi birçok konuyu kapsayan Ahbârul-Abbâs isimli bir kitabın Bağdat'ta bir medresede bulunması olduğunu nakletti.

MEHDİ İNANCININ OLUŞUMU

Abbasi İhtilali'nde Hz. Ali'nin Hz. Fatıma'dan başka bir eşinden olan oğlu Muhammed b. Hanefiyye'nin önemine ve Abbasilerin Hz. Ali'nin oğlunun da sürdürdüğü mücadeleyi kendilerinin sürdüreceği söylemine vurgu yapan Dr. Özdemir daha sonra Abbasiler içindeki mehdî inancının oluşumuna değindi ve Abbasilerin beklenen kurtarıcının kendi içlerinden olduğu mesajını vermek istediklerini belirtti. Abbasilerin bu ihtilal öncesinde stratejik davranıp gizli bir yapılanma şeklinde ilerlediklerini, daha sonra açıktan davet yapmaya başladıklarını hatırlatan Dr. Özdemir, açıktan davetin ciddi bir askeri bir güç gerektirdiğini vurguladı ve Abbasilerin asker toplamasında ise Horasan'dan başlayıp ordu toplayarak ilerleyen Ebu Müslim'in çok önemli bir rolü olduğunu aktardı.

ELEŞTİREN ÇALIŞMALAR

Daha sonra Batılı yazarların üsluplarına da değinen Dr. Özdemir, İslam tarihi ile ilgili birçok çalışması olan Patrişe Kron eserlerinde çok detaylı çalıştığını ama tarafgir ve sistematik saldırılar içeren bir üslup benimsediğini belirtti. Batılı araştırmacıların kendilerini eleştiren çalışmalara da değer verip ciddiye aldıklarını ve bir konudaki çalışmalarının sayının birden fazla olduğuna dikkat çeken Dr. Özdemir, bizde bir konuda bir çalışma ortaya konmuşsa tekrar üzerinde durulmamasının üzücü olduğunu söyledi. New Castle Üniversitesi'nde ikincilik ödülü kazandığı bir sunumunda Abbasi ihtilalinin ekonomik olarak da yorumlanmasını teklife ettiğini belirten Dr. Özdemir, kendisinin Sakarya Üniversitesi Dergisi'nde yayınlanan ilk makalesinin de bu konu hakkında olduğunu ifade etti.

Tezinin hazırlanmasında katkı sunan Doç. Dr. Gülgün Uyar ve Dr. Halil İbrahim Hançabây'a teşekkür ederek devam eden Dr. Özdemir, tezinin diğer bölümlerinden de kısaca bahsettikten sonra katılımcılara ve ekran başından izleyenlere teşekkürlerini sunduktan sonra konuşmasını sonlandırdı. /Günay Yazıcıoğlu

